

N:o 23.

Ank. till Riksd. kansli den 19 april 1907, kl. 2 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphörande af rätt för tullverket att för införd vara utkräfva ytterligare tull, sedan varan till importören utlämnats.

(1:a A.)

I en inom Andra Kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion n:o 49 har herr *E. Röing*, med instämmande af tio andra af kammarens ledamöter, hemställt,

»att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla dels om upphäfvande af Kungl. Maj:ts nådiga resolution den 19 januari 1757, i hvad den innefattar rätt för tullverket att inom tre år efter uppbördsårets förlopp utfordra ytterligare tull, dels ock om införande af sådana bestämmelser i tullförfattningarne, att tullverket, till följd af förändrad uppfattning från dess sida rörande den tullsats, som bör tillämpas, ej skulle äga rätt att utkräfva ytterligare tull, sedan införd vara till importören utlämnats.»

Till stöd för berörda förslag anföres följande:

»De nu gällande bestämmelserna, när en varas tullbehandling är avslutad, eller om tidpunkten, då tullverket ej ytterligare kan utkräfva tull för en importerad och förtullad vara, återfinnas i § 49 i kungliga resolutionen på städernas allmänna besvär den 19 januari 1757.

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 5 Saml. 1 Afd. 22 Häft. (N:o 23.)

Denna paragraf har följande lydelse:

'Som det skall hända, att behörige observationer väl vardå författade öfver hvad tullbetjente för ringa kunna hafva beräknat uti deras specialer, men icke öfver det, som, antingen af förseende eller igenom befunnen brist i vikt och mål, eller af andra tillfällen och orsaker, för mycket kan vara påfördt, hvilket förra skall ankomma på förklaring och betalning flera år efter, alltså hafva vederbörande att hålla noga hand däröfver det slika öfverbetalningar måge behörigen observerade och genast ersatta blifva. Beträffande åter de observationer, som häröra af oberäknad och för ringa uppburen tull för tullbare varor, så pröfvar Kungl. Maj:t i nåder skäligt, det må tullbetjeningen tillåtas, att inom Tre år efter uppbördsårets förlopp af vederbörande utfordra och indrifva sådana utestående och observerade medel, efter hvilken tid ej någon må hafva makt att sådant påtala eller utfordra utan svare tullbetjenten själf för slikt förseende'.

Häraf framgår, att först efter förloppet af tre år, efter utgången af det uppbördsår, under hvilket en vara förtullats, kan en importör vara fullt tryggad mot efterdebiteringar på grund af oriktig tullbehandling från tullverkets sida. För hvarje med näringslivets behof initierad person är det uppenbart, att denna bestämmelse är föråldrad och särskildt för handelns sunda utveckling i hög grad skadlig.

För att visa faran af en bestämmelse som den nu gällande, ber jag få framdraga tvenne under fjolåret afgjorda tullmål, som berört Göteborgsfirmor. Vid den motion, n:o 132, rörande inrättande af en tullteknisk byrå, som jag frambar vid förra årets riksdag, bilade jag en afskrift af en skrifvelse från firman Peder Melin & C:o Göteborg till statsrådet och chefen för finansdepartementet rörande packhusinspektionens i Göteborg tillvägagångssätt vid tullbehandlingen af ett parti glutenfoder. Det framgår af nämnda inlaga, att generaltullstyrelsen gaf firman rätt i sitt yrkande att få omskrifvna parti glutenfoder infört tullfritt. Herrar Peder Melin & C:o yrkade sedermera ersättning för alla de utgifter, som firman haft tillfölje packhusinspektionens tillvägagångssätt att efter slutad tullbehandling ifrågasätta tull å ett importeradt och från tullen utlämnadt parti varor och att så godt som tvinga firman, om densamma med säkerhet ville undgå att betala tull, att återtaga till Göteborg partiet från de firmor i landsorten, hvilka erhållit detsamma. Detta yrkande lämnades emellertid utan afseende af såväl kungl. generaltullstyrelsen som Kungl. Maj:t på grund af bestämmelserna i berörda kungl. resolution.

Det andra exemplet är ett framgångsrikt försök af Göteborgs

tullkammare att af importör utkräfva tullskillnad för förut importerad vara. En af landets större fabrikanter har importerat en reklamartikel, bestående af små oframkallade fotografier och för dessa betalt en tull af kronor 50 per 100 kilo eller den tullsats, som är åsatt fotografier. I juni i fjol importerade samma fabrikant ånyo ett parti dylika fotografier, som nu belades med en tull af kronor 200 per 100 kilo eller samma tull, som då var åsatt leksaker. Tullbehandlingen öfverklagades hos generaltullstyrelsen, som dock fastställde densamma. När vederbörande tulltjänsteman erhöll kännedom om generaltullstyrelsens beslut, utskref tullkammaren i Göteborg med stöd af 1757 års resolution genast en tilläggsräkning å ett parti tidigare inkomna fotografier. Fabrikanten vägrade först betala räkningen, men måste sedermera — visserligen under protest — betala beloppet och genom öfverklagande söka ändring hos generaltullstyrelsen. I inlagan till nämnda styrelse heter det bland annat följande:

Då jag nu tillskrifver kungl. generaltullstyrelsen, så sker detta i anledning däraf att härvarande packhusinspektion hos mig pretenderat att erhålla *tullskillnaden* å ett parti dylika fotografier, hvilka *tidigare* inkommo hit och då af härvarande packhusinspektion tullbehandlades som fotografier. Detta förfaringssätt, att packhusinspektionen den ena gången tullbehandlar en vara efter en tullsats och en följande gång efter en annan, innebär ju nämligen en stor risk, ett stort osäkerhetstillstånd för importörerna, som därigenom kunna åsamkas stora förluster, och tyckes det mig, att detta osäkerhetstillstånd borde för framtiden undanröjas. Denna gång rörde det sig om ett jämförelsevis ringa belopp, men det kunde ju lika väl hafva varit fråga om en hel skeppslast varor, i hvilket fall tullskillnaden kunnat representera en förmögenhet. Om vi då antaga, att en köpman gjort sin kalkyl af varan efter en tidigare tillämpad lägre tullsats samt på basis af en sådan kalkyl hade sålt ett väntadt parti, en skeppslast, så kunde ju en förhöjning i tullsatsen (på samma sätt, som i föreliggande fallet skett, det vill säga utan att tullsatsen under mellantiden officiellt ändrats), komma att medföra köpmannens ruin. Om en privat affärsman begår ett misstag, är han ju skyldig att bära följderna däraf, och det förefaller ju egendomligt, att kungl. tullverket icke skulle vara skyldigt låta en en gång verkställd tullbehandling blifva bestående, om nämligen godsemottagaren icke ansett sig böra öfverklaga densamma, utan skulle vara berättigad att, om den åsatta och af emottagaren betalda tullsatsen sedermera anses hafva varit för låg, presentera och erhålla likvid för tilläggsräkningar. En annan sak är ju, att packhusinspektionen, som anser sig ha begått ett

misstag genom att å ett inkommet varuparti hafva debiterat för låg tullsats, för varuemottagaren påpekar detta så fort som möjligt till hans ledning vid fortsatt import af samma vara, men som det nu tyckes vara, har ju hvarje köpman ett Damoklessvärd sväfvande öfver sig i form af möjliga efterräkningar.

På denna klagan har generaltullstyrelsen dekretat, att, då tullinspektionen i Göteborg med stöd af 49 § i Kungl. Maj:ts nådiga resolution på städernas allmänna besvär den 19 januari 1757 såsom egen observation hos tullkammaren i Göteborg anmält till uppdebitering ifrågasvarande belopp, utgörande skillnad å tull för förut importerad vara, som tullbehandlats efter en lägre tullsats, generaltullstyrelsen funnit firmans förevarande skrift icke till någon styrelsens vidare åtgärd föranleda.

Af det ofvan anförda torde framgå, att särskildt köpmännens berättigade intresse kräfvat sådana bestämmelsers införande att icke tullverket, sedan förtullningen af en vara ägt rum, kan af importören utkräva icke förut uppdebiterad tull. Jag vill som ytterligare skäl här för framhålla, att vi i vårt land — i motsats till med oss i öfrigt jämnställda stater — äga en tulltaxa med synnerligen oklara och otydliga bestämmelser samt otillfredsställande specialisering. Däremot äga vi ingen officiel varuförteckning. Härtill kommer, att, samtidigt som vår tulltjänstemannakår är synnerligen nitisk, samvetsgrann och i de flesta fall tillmötesgående mot den trafikerande allmänheten, den dock i regel är i saknad af tillräcklig varukännedom, beroende bland annat på alltför små fordringar från statens sida för inträde i tullverket samt bristen på en praktiskt skött undervisning i tulltekniska frågor, varumuseer i våra större importhamnar samt utbildade tulltekniska fackmän (reseinspektörer), hvilka vid ofta återkommande besök kunde lämna råd och upplysningar rörande varors förtullning. Att under sådana förhållanden olika tullsatser ofta äsättas en och samma vara, och detta icke blott af skilda utan äfven mången gång af samma tullkammare, är ej att undra på. Mycket ofta är uppfattningen rörande samma sålunda behandlade vara äfven hos de olika myndigheterna helt olika. Så finner man bland de sista årens rundskrifvelser från generaltullstyrelsen ändringar och afvikelser från föregående beslut rörande bland annat kabelhållare af järn, elektrose, konstläder, spelkortskartonger, sandärter, lupiner (frö), isoleringsband af kautschuk, järnklykor, nickelplattor, vissa sorts skifvor af kautschuk, fanérskifvor, velocipedlack, black varnish, vissa kautschukvaror, vissa maskiner, askar af papper, jutesäckväf, försedd med en inslagen röd tråd i kanten, flädersaft, vissa sorts spik, skodon med pres-

sade ornament, asbestpapp, kautschuksträngar, stafvar- och ventilplattor, vissa sorts kragar och linneväfnad etc. etc.

Mången gång innebära de gjorda ändringarne en mycket stor förändring af tullsatsen. Exempel härå kan jag framdraga ur den bransch, i hvilken jag som köpman arbetar. Först dekreterade generaltullstyrelsen, att black vanish skulle förtullas som fernissa och således draga en tull af kronor 30 per 100 kilogram, sedermera att den skulle förtullas som kemiskt-tekniskt preparat, hvilket motsvarar cirka kronor 1: 50 pr 100 kilogram. — Å lacker och fernissor är tullsatsen som sagdt kronor 30 per 100 kilogram. Denna tullsats har mig veterligen undantagslöst betalats för velocipedlack (Cycle Enamel), tills helt nyligen, då generaltullstyrelsen helt oförmodadt resolverade, att, som denna vara efter sex dygn icke hårdnat, den ej kunde användas som fernissa i vanlig mening, utan skulle förtullas som kemiskt-tekniskt preparat, det vill säga med 15 procent af varans värde. Generaltullstyrelsen har uppenbart förbisett den sorts fernissor, som kallas ugnsfernissor, dit nämnda lack hör, och hvilka fernissor öfver hufvud taget aldrig hårdna eller få hårdna förrän i ugnsvärme. Generaltullstyrelsens rundskrifvelser i dessa ämnen bringas ej genom någon dess åtgärd till allmänhetens kännedom, hvilket skulle vara synnerligen förmånligt för näringsidkarne och, jag vågar påstå det, äfven för generaltullstyrelsen själf genom den kritik, som härigenom mera effektivt kunde öfvas å kungl. styrelsens verksamhet. Visserligen har en tulltjänsteman för egen räkning utgifvit en varuhandbok, i hvilken myndigheternas resolutioner i tullärenden upptagits, men synes mig kungl. styrelsen böra åläggas att af trycket utgifva alla dess beslut, som afse en klassificering af viss vara under en rubrik i tulltaxan.

Då en importör redan i följd af dessa så godt som oafbrutna förändringar i uppfattningen hos de olika tullmyndigheterna rörande tulltaxans tillämpning kan bli utsatt för stora obehag och kostnader vid varors import och förtullning, huru mycket större kan skadan ej bli för honom, då enligt 1757 års resolution tullverket har rätt till efterdebiteringar för importerade varor under tre år, efterdebiteringar, som måhända föranledas af en ändrad uppfattning om den tullsats, som rätteligen bör tillämpas. Då skulden till den felaktiga förtullningen ej ligger hos importören, utan hos vederbörande tullmyndighet, kan det ej vara med billighet och rättvisa öfverensstämmande, att den fullkomligt oskyldige drabbas af förlusten, utan bör staten bära densamma. Skulle denna min uppfattning vinna Riksdagens bifall, tillkommer det därpå Kungl. Maj:t att i tjänstgöringsreglementet och tullstadgan fastställa nya be-

tryggande bestämmelser i detta afseende såväl för tulltjänstemännen som för staten beträffande sådana fall, då efterdebiteringen beroende på felräkning och falska uppgifter från importörens sida vid förtullning kunna verkställas.

Jag anser alltså, att hvarje importör, som handlat i god tro, bör, sedan varan af tullverket öfverlämnats åt varuemottagaren till hans fria disposition, skyddas från efterdebiteringar, grundade på förändrad uppfattning från tullverkets sida rörande den tullsats, som bör tillämpas. Som detta spörsmål enligt mitt förmenande är af den största betydelse för näringsidkarne, skulle det vara önskligt, att afgörandet förbehölles Konung och Riksdag samt att stadgandet i fråga således finge inflyta i tulltaxeunderrättelserna i stället för att som nu innehållas i en kunglig resolution.»

Bevillningsutskottet, som vid detta ärendes behandling ansett nödigt att från kungl. generaltullstyrelsen erhålla yttrande öfver motionen, har för sådant ändamål i vederbörlig ordning utverkat Kungl. Maj:ts befallning till generaltullstyrelsen att till utskottet inkomma med dylikt yttrande.

I anledning häraf har generaltullstyrelsen uti en den 28 nästlidne mars dagtecknad skrifvelse anfört följande:

»Det läres icke kunna bestridas, att enligt ordalydelsen i den af motionären åberopade § 49 i nådiga resolutionen på städernas allmänna besvär den 19 januari 1757 tullverket är berättigadt att inom tre år efter uppbördsårets förlopp af vederbörande importör utkräfvat oberäknad eller för ringa uppburen tull för ett till honom inkommet och utlämnadt varuparti, icke blott då tullbeloppet för detsamma blifvit på grund af felräkning eller oriktiga uppgifter om varuvärdet för lågt beräknadt, utan äfven i det fall att dylik vara, i följd af ändrad uppfattning rörande den tulltaxerubrik, till hvilken densamma bör hänföras, sedermera förklarats skola draga en högre tull än den, som tillämpats å det utlämnade varupartiet. Att i förstnämnda fall denna rättighet bör tillkomma tullverket, därom synes styrelsen något tvifvel icke böra råda; och något annat synes icke heller vara af motionären åsyftadt, ehuru väl detta icke uttryckligen uttalas i den i motionen gjorda hemställan. Hvad däremot beträffar rätten att efterdebitera tull för ett inkommet och utlämnadt varuparti på grund af sedermera ändrad uppfattning rörande tullsatsen för vara af samma slag, torde det icke kunna förnekas, att goda skäl kunna anföras för upphäfvande af denna rätt. För sin del hyser styrelsen den uppfattning, att det är med billighet öfverensstämmande, att, sedan ett vid visst tillfälle inkommet varuparti

tullbehandlats och till vederbörande ägare utlämnats, denne bör, äfven om vara af samma slag därefter förklarats skola draga högre tull, vara fritagen från skyldighet att erlægga skillnadstull för det redan tullbehandlade och utlämnade varupartiet, liksom äfven att den tulltjänsteman, som verkställt tullbehandlingen, under sådant förhållande icke bör vara utsatt för risk att i anmärkningsväg kunna få sig ålagdt att godtgöra tullverket sådan skillnadstull. På grund häraf och ehuru — vid det förhållande, att såsom ju äfven framgår af motionen, utkräfvande af skillnadstull i följd af förändrad uppfattning rörande tullsatsen för en vara endast ytterst sällan förekommit — behovet af en bestämmelse i motionens syfte knappast torde kunna anses så trängande, som i motionen framhålles, har styrelsen för sin del icke något att erinra mot att sådan ändring i gällande bestämmelser genomföres, att nu ifrågasvarande rättighet för tullverket må bortfalla. Dock bör, enligt styrelsens åsikt, en bestämmelse i sådant syfte äga tillämpning allenast, då tullbehandlingen verkligen är avslutad, således icke i det fall, att tullbehandling af ett varuparti, som mot säkerhet för tullafgifterna utlämnats, blifvit dragen under högre myndighets pröfning och detsamma därvid förklarats skola beläggas med högre tull än den, som af den lokala tullmyndigheten blifvit åsatt.

Därest ett stadgande i motionens syfte varder meddelat, lærer emellertid konsekvensen fordra, att då tullbehandlingen af ett visst varuslag ändrats i motsatt riktning, eller så, att detsamma förklarats skola draga *lägre* tull än tillföre, ett dylikt beslut icke skall äga tillämpning på redan tullbehandlade och utlämnade partier af sådan vara. Jämlikt § 187 i tullstadgan af den 1 juli 1904 gäller, att klagan öfver lokal tullmyndighets beslut i tjänsten i allmänhet icke är inskränkt till viss tid, dock att angående tid för återbekommande af tull gäller hvad särskildt är eller varder stadgadt. De stadganden, som här åsyftas, äro nådiga brefvet den 15 augusti 1793 och kammarkollegii kungörelse den 16 september samma år, hvori föreskrifves, »att tiden för återsökande och restitution af för nögt beräknad eller öfverbetald tull vid sjö- och landtullsverket räknas lika eller till natt och år från förtullningsdagen, det må grunda sig på räkenskapernas revision å samma tid eller den särskilda anmärkning, hvartill godsägare därinom tror sig berättigad». På grund af denna bestämmelse har, då ett visst varuslag förklarats skola draga lägre tull än tillföre, klagomål öfver tullbehandlingen af inkomna partier af dylik vara, hvilka tullbehandlats och utlämnats tidigare än beslutet om ändringen, upptagits till pröfning, därest prof företetts, hvilkas identitet med de tullbehandlade varupartierna

vitsordats af vederbörande tullmyndighet, hvarvid tullbehandlingen ändrats till öfverensstämmelse med nämnda beslut och tullskillnaden restituerats, allt under förutsättning, att besvärerna anförts inom natt och år från förtullningsdagen. Möjligheten att på detta sätt få en lägre tullsats tillämpad på ett redan tullbehandladt och utlämnadt varuparti samt skillnaden i tull restituerad — något som vid flera tillfällen skett — innebär tydligen för importören en förmån, hvarå han emellertid icke skäligen torde kunna hafva anspråk, sedan hans motsvarande skyldighet att i det i motionen omförmälda fall gälda skillnadstull bortfallit. Till komplettering af ett eventuellt stadgande i motionens syfte erfordras därför enligt styrelsens åsikt en bestämmelse i nu antydd riktning.»

Utan tvifvel bör det anses vara riktigt, att då tullbeloppet för inkommen vara på grund af felräkning eller oriktiga uppgifter om varans värde beräknats för lågt, felande belopp bör kunna från tullverkets sida utkrävas. Enligt hvad för utskottet uppgifvits, har med det ifrågavarande förslaget icke heller åsyftats att borttaga en dylik rätt, om också den nu föreskrifna tiden af 3 år efter uppbördsårets förlopp torde vara onödigt lång och därför utan olägenhet bör kunna afsevärdt förkortas.

Äfven i fråga om sådan underdebitering, som eljest kan hafva be-rott på felaktig tillämpning af gällande författningar från tullpersonalens sida, vore det tvifvelsutant ett missgrepp att utesluta hvarje möjlighet till framtida rättelse, framför allt med afseende å sådana fall, där importören icke varit i god tro. Här rör man sig emellertid på gränsfrågornas område, där först en närmare utredning lärer kunna angifva, i hvilka uppenbara fall af felaktig tullbehandling rätt till efterdebitering bör åt tullverket förvaras. Också härvidlag bör naturligtvis ett icke allt för långt tidsmått bestämmas, inom hvilket denna rätt får göras gällande.

Vidkommande däremot rätten att på grund af ändring i förut tillämpad praxis med afseende å tullbehandlingen af en vara efterdebitera tull för ett inkommet och utlämnadt parti varor af samma slag, finner utskottet lika med motionären och generaltullstyrelsen goda skäl tala för upphäfvandet af denna rätt. Det kan nämligen icke förnekas och har i motionen med all tydlighet ådagalagts, att ett utöfvande af den ifrågavarande rätten kan för vederbörande importörer medföra olägenheter af sådan art, att densamma icke vidare bör i sin nuvarande form bibehållas. Utskottet anser sig emellertid böra, i likhet med generaltullstyrelsen, framhålla att, om ifrågavarande rätt för tullverket borttages, bestämmelser i sådant syfte icke böra äga tillämpning

i annat fall, än då tullbehandlingen blifvit i vederbörlig ordning afslutad.

Likasom å ena sidan varuemottagaren bör under angifven förutsättning fritagas från skyldighet att erlägga skillnadstull för ett redan tullbehandladt och utlämnadt varuparti, synes å andra sidan billigheten fordra, att icke heller vederbörande tulltjänsteman i liknande fall i anmärkningsväg åläggas att ersätta tullverket felande tullbelopp.

Likaledes anser utskottet, för den händelse bestämmelser, på sätt nu blifvit ifrågasatt, komma att utfärdas, följdriktigheten kräfvat, att i motsvarande fall, då vid tullbehandlingen af viss vara densamma förklarats skola draga lägre tull än förut, ett dylikt beslut icke skall äga tillämpning på redan tullbehandlade och utlämnade partier af sådan vara. I anslutning till hvad generaltullstyrelsen härom yttrat synes därför ett stadgande äfven i sist berörda afseende erforderligt.

Bevillningsutskottet, som slutligen anser sig böra uttala, att de ifrågasatta bestämmelserna lära vara af beskaffenhet att böra i hufvudsakliga delar af Riksdagen beslutas, har alltså funnit sig böra tillstyrka en skrifvelse i den af motionären angifna riktning.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Riksdagen, i anledning af herr Röings förevarande motion, ville besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, i hvad mån ej mindre tullverkets rätt att för införd vara utkräfvat ytterligare tull än äfven varuägares rätt att återbekomma redan erlagd, för högt debiterad tullafgift lämpligen må kunna inskränkas, samt därefter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill utredningen kan gifva anledning.

Stockholm, den 19 april 1907.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.